

Рівненський державний гуманітарний університет
Психолого-природничий факультет

Студентський дайджест:

збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти

Випуск 2

Рівне, 2020

Головний редактор:

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Виконавчий редактор:

Корчакова Наталія Вікторівна – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Члени редакційної колегії:

Немеш Олена Миколаївна – доктор психологічних наук, доцент, професор, в.о. ректора Рівненського державного гуманітарного університету.

Павелків Віталій Романович – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету Рівненського державного гуманітарного університету.

Безлюдна Валентина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету.

Юрчук Олексій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені проф. Т.І. Поніманської Рівненського державного гуманітарного університету.

СТУДЕНТСЬКИЙ ДАЙДЖЕСТ: збірник наукових матеріалів здобувачів вищої освіти. Випуск 2. Рівне: РДГУ, 2020. 140 с.

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

*Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ
(протокол №11 від 26 листопада 2020 р.)*

шляхом залучення до різних видів діяльності [4, с.5-7].

Погоджуємось ми і з Л. Яковенко щодо того, що успішність формування безпечної поведінки залежить значною мірою від залучення до цього процесу батьків вихованців, від єдності та узгодженості виховних зусиль педагогів і сім'ї [7]. Адже, перебуваючи в емоційному контакті з рідними, дитина отримує можливість наслідувати зразки їхньої поведінки, їхнє ставлення до різноманітних подій і явищ та до інших людей. Тому нерідко однією з вагомих причин необережної поведінки дітей є недостатня увага з боку батьків, котрі з не лише не пояснюють дітям небезпечності тих чи інших дій, але й нерідко залишають їх без нагляду, не контролюють їхні розваги або самі демонструють негативний приклад нехтування безпекою.

Висновки. Отже, формування безпечної поведінки дітей дошкільного віку має бути цілісним процесом і відбуватись у вигляді ефективної взаємодії педагогів та батьків з дотриманням єдиної стратегічної лінії у їх спільній діяльності, спрямованої на збагачення відповідного досвіду вихованців, вироблення готовності бути обережними і обачними, здатності орієнтуватись у небезпечних ситуаціях та адекватно реагувати на небезпеку.

Список використаної літератури

1. Долинна О. Пріоритетний аспект роботи – безпека життєдіяльності дитини *Дошкільне виховання*. 2013. № 4. С. 7–9.
2. Лохвицька Л. В. Програма з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку «Про себе треба знати, про себе треба дбати». Тернопіль : Мандрівець, 2014. 120 с.
3. Лохвицька Л. В. Фундамент безпеки життєдіяльності дітей – здоров'язберігальне середовище дошкільного навчального закладу *Безпека життєдіяльності*. – 2015. – № 7. – С. 8–12.
4. Основи безпеки дітей дошкільного віку / Упор. Л. А. Шик. – Х. : Вид. група «Основа», 2010. 208 с. .
5. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське довілля». Тернопіль: Мандрівець, 2012. 264 с.
6. Світ дитинства: комплексна освітня програма для дошкільних навчальних закладів / упор. : О. М. Байер, Л. В. Батліна, А. М. Богущ та ін. ; наук. керівник акад. А. М. Богущ ; за заг ред. Л. В. Батліної. Тернопіль : Мандрівець, 2015. 200 с.
7. Яковенко Л.В. Абетка безпеки дошкільників. Методичні матеріали та розробки занять. Харків : Вид-во «Ранок» 2009. 208 с.

УДК 373.3.016 : 811.161.2

ФОРМУВАННЯ В ПЕРШОКЛАСНИКІВ НАВИЧОК ЧИТАННЯ Й ПИСЬМА В УМОВАХ КОМПЕТЕНТІСНОЇ ОСВІТИ

Гребеневич О. здобувач ОС «магістр», РДГУ

Науковий керівник: канд. пед. наук, доцент Суржук Т. Б.

Постановка проблеми. Сформуванню в учнів початкової школи повноцінні навички читання та письма українською мовою, тобто навчити правильно, свідомо, швидко і виразно читати й писати – одне з основних і, безсумнівно, актуальних завдань початкової освіти. Упродовж багатьох років вони відіграють величезну роль у вихованні, освіті й розвитку особистості. Але, водночас, ці навички залишаються найважливішим видом розумової та мовленнєвої діяльності. Для того, аби вони сформувалися повноцінно, необхідно проводити цілеспрямовану та систематичну роботу з їх удосконалення від класу до класу.

Мета статті полягає в тому, щоб розкрити особливості застосування компетентнісного підходу в процесі навчання першокласників навичок читання та письма.

Виклад основного матеріалу дослідження. Освітні зміни відображено в Законі України «Про освіту», Концепції Нової української школи, Державному стандарті початкової

освіти, Типових освітніх програмах. Тому основне завдання учителя у період їх реалізації полягає в побудові уроків навчання грамоти цікавими; вихованні в учнів бажання вчитися, здобувати нові знання та вміння; формуванні в них пізнавального інтересу, критичного та системного мислення.

О.Савченко вважає, що перший крок на шляху до оволодіння технікою читання повинен бути спрямований на запам'ятовування учнями букв, своєрідності їх накреслень, конфігурації, на формування умінь швидко розрізнати певну букву серед інших, співвідносити її зі звуком або звуками, які вона покликана передавати на листі, дізнаватися, що вона позначає, коли виявляється в ланцюжку інших букв, що утворюють письмове слово. Одночасно діти засвоюють і вміння, пізнаючи і декодуючи літери, відтворювати по ним звукову форму слова. Однак для здійснення читання навіть на цьому початковому етапі від дитини потрібно розуміння значення кожного слова, смислового зв'язку між словами і думкою, вираженою в реченні [1].

Питання про те, як навчити дитину писати, має кілька аспектів: суто педагогічний – методика і тактика вчителя; гігієнічний, який передбачає найраціональніше нормування самого процесу і знарядь письма; психофізичний, який є основою для раціональної побудови методики і для гігієнічного нормування. Чому ж такий складний процес формування навички письма для всіх дітей? Насамперед, тому, що письмо – особлива форма мови, при якій її елементи фіксуються на папері, шляхом написання букв, відповідних елементів усного мовлення. У процесі письма в роботу залучаються кора головного мозку, органи зору, слуху, багато м'язів тіла. Цей процес надзвичайно складний для дітей 6-7 років. Адже навичка письма – це коли одночасно формується навик виконання тонко координованих рухів і навик орфографічно правильного письма [2, 482].

На останніх щаблях формування навичку читання все ще мають місце труднощі синтезу слів у реченні та синтезу речень у тексті. Розуміння прочитаного здійснюється лише в тому випадку, якщо дитина знає значення кожного слова, розуміє ті зв'язки між ними, які існують в реченні. Таким чином, розуміння прочитаного можливо лише при достатньому рівні розвитку лексико-граматичної сторони мовлення.

Стандарто-орієнтований характер сучасної української освіти є до певної міри антагоністом компетентнісної парадигми, позаяк компетентності мають властивість житися й підкріплюватися не так натренованими, як спонтанними й інтуїтивними діями в нестандартних ситуаціях. Таким чином, якщо в умовах традиційної класно-урочної системи, докладаючи певних педагогічних зусиль, ще можливо підтягнути дітей до визначеного стандартом рівня знань, то формування компетентностей вимагає додаткових, адекватних для цього завдання педагогічних підходів і практик – метакогнітивних, міждисциплінарних, дослідницьких, технологічних, інструментальних, продуктивних, креативних тощо. Тому завдання сформувавши в учнів певні компетентності повинно супроводжуватися визначенням конкретних результатів, які підлягають вимірюванню й оцінюванню.

Нормативні документи НУШ (Державний стандарт початкової освіти і типові освітні програми) вимагають організації навчального процесу загалом і навчання грамоти зокрема таким чином, щоб освітнє середовище, методи, прийоми, засоби та форми навчання забезпечували всебічний розвиток школярів, враховували їхні індивідуальні особливості, створювали такі умови, щоб кожна дитина відчула себе талановитою і мала можливість розвивати свої здібності [3, 22].

Уроки навчання грамоти і читання – це особливі типи уроків, які характеризуються певними дидактичними особливостями, зумовленими такими чинниками: особливістю контингенту учнів класу; відмінностями у рівнях підготовки дітей до школи; тривалістю уроку, який скорочено до 35 хв; необхідністю широкого використання ігрових форм навчання; обов'язковістю проведення динамічних пауз; відсутністю домашніх завдань; вербальним способом оцінювання навчальних досягнень першокласників; періодами навчання; основним видом навчальної діяльності учнів на уроці; особливостями засвоєння першокласниками навчального матеріалу. Упровадження технологій навчання на уроках української мови у початкових класах складає один із перспективних напрямів формування

комунікативної компетентності – здатності особистості застосовувати в конкретному спілкуванні здобуті знання мови, способи взаємодії з навколишніми і віддаленими людьми та подіями, навички роботи в групі чи колективі, володіння різними соціальними ролями [4, 163]. Наукові пошуки та досягнення педагогічної науки, соціально-культурний розвиток загальноосвітньої школи, доробок науковців із методики навчання української мови на усіх ступенях освіти (від дошкільного до вищої школи) інформаційно забезпечують розробку новітніх технологій навчання для окремого навчального предмета. Технологічний аспект навчання української мови в початкових класах полягає не в прямому, лінійному перенесенні теоретико-методичних засад сучасного розуміння «технології навчання», а в творчому пошуку шляхів продуктивного навчання української мови молодших школярів.

Висновки. Зміни, внесені в навчальний процес концепцією Нової української школи, Державним стандартом початкової освіти, Типових освітніх програмах, характеризуються актуалізацією компетентнісного підходу під час навчання української мови та читання. Регламентуючи свободу педагогів у виборі шляхів навчання, виховання і розвитку школярів, новий підхід до вивчення української мови в початковій школі надає можливість вибору та створення власного навчального забезпечення освітнього процесу. Чинні вимоги до його якості доповнюються показниками, які відповідають пріоритетам нового Державного стандарту і передбачають реалізацію ідеї інтеграції; дослідницький підхід до формування умінь учнів і оволодіння державною мовою; конструювання знань, а не їх відтворення; організацію пошуку інформації з різних джерел; розвиток критичного мислення, творчості.

Список використаної літератури

1. Вашуленко М.С. Дидактичні «секрети» успішного Букваря [Електронний ресурс] / М.С.Вашуленко. – Режим доступу: <http://www.rozumniki.ua/ua/viewarticles/id-didaktichni-sekrety-uspishnogo-bukvary-a-62.htm>.
2. Думанська О.І. Мова сучасних абеток: лексичний та стилістичний аспект [Електронний ресурс] *Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: Лінгвістика і літературознавство*: Міжвуз. зб. наук. ст. 2009. Вип. XX. С. 481-486.
3. Пономарьова К.І. Пріоритети в навчанні грамоти першокласників НУШ. *Початкова школа №8 (590)*, 2018. С. 21-25.
4. Савченко О.Я. Компетентнісний підхід як ресурс інноваційного розвитку шкільної освіти *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. 2015. Вип. 33. С. 161-167.

УДК 159.923.2:17.022.1.

РОЛЬ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ У СТАРШИХ ШКОЛЯРІВ

Гребіневич М., здобувач ОС «бакалавр» спеціальності 053 «Психологія»
(Практична психологія), 4 курс, РДГУ

Науковий керівник: старший викладач, Джейджер О. В.

Постановка проблеми. Проблеми, які пов'язані із людськими цінностями посідають одне з найважливіших місць, оскільки ціннісні орієнтації, що виступають в ролі структурного компоненту спрямованості особистості та є відображенням внутрішнього її світу, зумовлюють суспільну спрямованість поведінки на засвоєння та відтворення загальних життєвих і культурних цінностей, допомагають розкрити механізми впливу на становлення старшокласників та адаптують їх до нових умов суспільно-економічних відносин.

Мета: дослідити вплив ціннісних орієнтацій особистості на формування професійних спрямованостей старших школярів.

Виклад основного матеріалу дослідження. З кожним роком держава все більше висуває до індивіда все нові і нові вимоги. Від особистості вимагають бути

З М І С Т

Алексюк М. Молодіжний сленг – соціально-психологічна проблема чи спосіб самовираження сучасної молоді.....	3
Апостол М. Ставлення людини до процесу старіння.....	5
Бабич Л. Вікові особливості морального розвитку особистості у молодшому шкільному віці	7
Будько Н. Представлення родителів о вихованні дошкільників.....	9
Бурдина О. Проявление прокрастинации у студенческой молодежи.....	11
Вейна К. Загальний недорозвиток мовлення як психолого-педагогічна проблема.....	13
Войчук Т. Зміст корекційної роботи логопеда з дітьми з ринолалією.....	14
Ганусевич В. Проблемы влияния электронных сми на личность человека.....	16
Гордійчук Т. Соціальні мережі як детермінанта особистісного розвитку підлітків.....	17
Гордійчук І. Профілактика відхилень у поведінці молодших школярів у позаурочний час...	19
Грабовська С. До проблеми виховання безпечної поведінки дітей дошкільного віку.....	20
Гребеневич О. Формування в першокласників навичок читання й письма в умовах компетентнісної освіти.....	22
Гребіневич М. Роль ціннісних орієнтацій у формуванні професійного самовизначення у старших школярів.....	24
Гузей А. Вплив маніпулятивних дій на міжособистісне спілкування.....	26
Гузей А. Психологічний булінг в шкільному колективі: критерії та напрями прояву та напрями профілактики.....	28
Даниленко С. Генезис и трансформация змеиноного образа в белорусско-литовской мифологии.....	30
Демчук Д. Формування навичок безпечної поведінки дошкільників як теоретична проблема.....	32
Дем'янюк В. Роль емоційного інтелекту у професійній діяльності психолога.....	33
Дмитришина А. Особливість впливу стосунків з батьками на формування самооцінки дитини молодшого шкільного віку.....	35
Дрогомирецька О. Формування адаптивних здібностей молодших школярів з мовленнєвими порушеннями.....	37
Заговора Л. Мотивація як один з основних факторів у вивченні іноземної мови.....	38
Заговора Л. Вплив мотивації на ставлення підлітків до вивчення іноземної мови.....	40
Єфімова М. Розробка системи психологічних заходів щодо профілактики агресивної поведінки підлітків.....	41
Іслямова А. Розвиток слухової уваги і пам'яті у дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.....	44
Кардаш Є. Особливості практичної роботи, спрямованої на розвиток мовленнєвої здатності дитини з РСА.....	45
Касянчук М. Вплив булінгу на формування Я-концепції підлітків.....	47
Качуровська Д. Рівні особистісної готовності до професійної діяльності майбутніх психологів.....	49
Киричик Е. Проявление эмоций у девочек и мальчиков подросткового возраста.....	52
Климчук І. Причини емоційного вигорання під час пандемії у студентів.....	55
Кобець Д. Теоретичний аналіз проблеми мотивації молодших школярів.....	56
Ковальчук І. Теоретичні основи розвитку пізнавальної діяльності дітей шостого року життя із загальним недорозвитком мовлення.....	57
Ковальчук М. Казка та її роль у вихованні дитини.....	58
Козенюк М. Готовність до вибору професії як специфічне психологічне утворення особистості старшокласника.....	61
Командік О. Психологічні детермінанти розвитку лідерських якостей у молодших школярів.....	63
Конончук А. Особливості девіантної поведінки підлітків.....	65

Конончук К. Реалізація педагогічних умов формування навичок навчальної діяльності у дітей старшого дошкільного віку в ЗДО.....	66
Копель Ю. Діагносіка інтелектуального потенціалу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивно-ресурсних центрах.....	69
Корольова О. До проблеми впровадження проектної технології в роботу закладу дошкільної освіти.....	70
Костінська М. Гендерні особливості мотивації до лідерства у студенської молоді.....	71
Кравчук У. Психолого-педагогічні основи розвитку уваги дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення.....	74
Крушельницька Н. Особливості взаємодії малокомплектного ЗДО з сім'єю в умовах протиепідемічного карантину.....	76
Лабатій М. Використання дидактичних ігор і вправ з елементами розв'язання винахідницьких задач у процесі образотворчої діяльності дошкільників.....	78
Левчук М. Вплив структури сімейних відносин на взаємини старших дошкільників з ровесниками.....	81
Мельник Н. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку засобами комп'ютерних ігор.....	82
Мельник Ю. Дидактичні комп'ютерні ігри як засіб розвитку старших дошкільників: використання в практиці закладу дошкільної освіти.....	84
Мельничук Ю. Гендерне виховання як завдання дошкільної освіти.....	87
Менік Н. Дослідження питання виникнення тривожності у дітей старшого дошкільного віку.....	89
Микитюк В. теоретичний аналіз проблеми професійного самовизначення старшокласників..	90
Миронець Л. Виховання гуманних почуттів у дітей.....	92
Михайлова Т. Психологічні особливості поведінки підлітків у конфліктних ситуаціях.....	95
Михалюк М. Конвергенція сімейної та професійної мотивації у працюючої жінки.....	97
Мовчко О. Вплив пандемічної реальності на виникнення депресії в юнацькому віці.....	101
Одейчук І. Дослідження соціально-психологічних закономірностей формування стресостійкості у студентської молоді.....	103
Осадча І. Стиль батьківського виховання як детермінанта виникнення страхів у дошкільників з особливими освітніми потребами.....	104
Павлова Р. Вплив інтернету на психіку підлітка.....	107
Паршина Я. Побудова міжособистісних взаємин як завдання розвитку у період дорослості.....	108
Рабович І. Прояви девіантної поведінки у підлітковому віці та їх корекція.....	110
Романович І. Технології попередження суїцидальних тенденцій серед старших школярів.....	112
Серко в. Виховні можливості народних прислів'їв як засобів формування моральних норм поведінки дитини.....	114
Синяк О. Художні тексти в пізнавальному розвитку дошкільника.....	117
Сосонюк О. Психологічний аналіз фрустрації та її особливостей.....	119
Тищук К. Розвиток комунікабельності молодших школярів в умовах інклюзивного навчання.....	121
Урус К. Роль пізнавальної активності у становленні особистості молодшого школяра.....	123
Федорук І. Психологічні детермінанти формування самооцінки у підлітковому віці.....	125
Хомич М. Використання інтерактивних методів на уроках з технологічної освітньої галузі у початкових класах.....	127
Черуха А. Психологічні складові захисту від маніпуляцій.....	129
Шальнова О. Психологічний аналіз ставлення до цивільного шлюбу на етапі ранньої зрілості.....	130
Шепельчук і. Проблема адаптації першокласників до навчальної діяльності.....	135